

zou nog wel eens meer licht kunnen werpen op de levensloop van junior. Heeft Bram zich misschien al jong voorgenomen, nooit te laten gebeuren wat zijn vader in Leiden overkwam; wilde hij het ook in dit opzicht beter doen dan hij? Het geeft in ieder geval te denken dat de Doleantie van 1886 geleid werd door twee mannen, die beiden de 'haspelarijen' van dichtbij thuis hadden meegemaakt: Kuyper en F.L. Rutgers.⁶⁶ Er is nog een tweede zaak die aandacht verdient. De *Confidentie* als geheel is een eigentijdse loot aan de oude stam van de in bevindelijk-gereformeerde kringen geliefde bekeringsgeschiedenissen. Het zou de moeite waard zijn dit stuk te vergelijken met zijn 'moderne' pendanten, die in het voorafgaande decennium opgang hadden gemaakt: 'bekeringsgeschiedenissen' als die van de predikanten A. Pierson en Cd. Busken Huet, die hun ambt hadden neergelegd en de kerk verlaten. Tegenover hun getuigenissen, en misschien ook die van anderen uit die tijd, heeft Kuyper met verve het zijne geplaatst: waarom en hoe hij zich geroepen wist de kerk niet als een achterhaald instituut te verlaten, maar haar met alle hem ten dienste staande middelen op te richten uit haar nood.⁶⁷

66. Het grootste deel van de nagelaten stukken van A. Rutgers heeft betrekking op de Leidse gemeentecommissie en de strijd over het beheer van de kerkelijke goederen, niet alleen in Leiden, maar ook op andere plaatsen (Archief familie Rutgers; m.n. no 41; HDC 204. Archief A. Rutgers; HDC 205). Daarnaast is via F.L. Rutgers een aantal van A. Rutgers afkomstige brochures betreffende genoemde strijd in de UBVU opgenomen.

67. Voor Pierson en Busken Huet (die in de *Confidentie* niet bij name vermeld worden) als antipoden: m.n. A. Kuyper, *Kerkvisitatie te Utrecht in 1868 met het oog op den kritieken toestand onzer kerk historisch toegelicht*, Utrecht 1868, 1-6, en Vree, *Kuyper als Amsterdams predikant*, 26, 31.

68. *Periculum etc.*: gevaar bij uitstel.